

The Office Of The Principal and Vice - Chancellor

**PROF MANDLA MAKHANYA, HLOGO LE MOTLATŠAMOKHANSELIRI
YUNIBESITHI YA AFRIKA BORWA**

POLELO YA KAMOGELO NAKONG YA PEGO YA 2018 YA

DIPOELO TŠA KEREITI YA 12 TŠA KGORO YA THUTO YA GAUTENG

HOLONG YA ZK MATHEWS, UNISA

04 JANAWARE 2019

- Tona ya Thuto ya Motheo, Mdi Angie Motshekga
- Tonakgolo ya Gauteng, Mna David Makhura
- MEC wa Thuto ka Gauteng, Mna Panyaza Lesufi le diMEC tše di lego gona
- Meyara wa Khuduthamaga wa Toropo ya Tshwane, Mokhanselara Solly Msimanga, le Bomeyara ba Khuduthamaga bao ba lego gona
- Bahlankedibagolo ba Kgoro ya Thuto ya Bosetšhaba le Gauteng
- Bolaodi bja Yunibesithi ya Afrika Borwa
- Boetapele bja dikolo tše fapanego ka Profenseng ya rena

- Batswadi
- Baithuti

Molaolalenaneo, re thabile kudu bjalo ka yunibesithi ge re kgethilwe go fa lefelo leo go lona dipoelo tša matriki tša Kgoro ya Thuto ya Gauteng di tlo lokollwago Go rena, kgetho ga e no ba fela ka lebaka la gore re na le dinolofatši tša maleba tša tiragalo ya mohuta wo. Sekai sa go ba benggae ba tiragalo ye mono yunibesithing ya Afrika Borwa e hlaloša melaetša ye maatla ye mebedi yeo ke tshepago gore e tla sekegelwa tsebe.

Wa mathomo ke gore, go swara tiragalo ye khamphaseng ya yunibesithi, Kgoro e šupa le go tiiša tšwetšopele yeo e sa kgaotšego gare ga Thuto ya Motheo le Thuto ya Godingwana. Bjalo ka moela wo o išago go thuto ya godingwana, Thuto ya Motheo e bohlokwa gomme e nyaka gore rena ka moka re swaragane gore re hlohlomiše ditsela tšeo ka tšona re ka kaonafatšago tsebo yeo re e fago baithuti ba rena ge re le gare re ba beakanyetša bokamoso.

Ka go thutelo yeo e phatlaladitšwego mengwaga ye šupa ye e fetilego ka sehlogo sa *An examination of university-school partnership in South Africa*, Judith Mutemeri le Rajendra Chetty ba hlohlomiša tše dingwe tša

ditsela tšeo ka tšona diyunibesithi di ka dirišanago go kaonafatša boleng bja thuto dikolong tše di tšeang karolo.¹

Tše dingwe tša dikhwetšo tšeo Mutemeri le Chetty ba di hweditšeng di akaretša ntlha ya gore diyunibesithi di holea go tša maitemogelong a a lego tirišong ao dikolo di a tlišang kgweranong ye bjalo gomme, ka gorealo, di kgona go hlama dithuto tša maleba thuto ya barutiši.

Ka letsogong le lengwe, dikolo di a holega go tšwa dinyakišišong tšeo di phethagaditšwego ke diyunibesithi le mekgwa ye meswa ya go ruta yeo e tšwelago pele go kopana dikarolong tše ntši tša lefase. Ga go hlokagale go gatelela ntlha ya gore bao mafelelong ba tlo holwago ke kabelano ye bohlokwa ye ya dikgopolo e tlo ba baithuti.

Ka gona, go bohlokwa, Tona Motshekga, Tonakgolo Makhura le MEC Lesufi, gore re swanetše go hlohlomiša ditsela tšeo ka tšona rena bjalo ka yunibesithi le Kgoro ya Thuto ya profense re ka dirišanago go tlaleletša go mošomo wo mobotsebotse wo Kgoro le rena ka borena re o dirago go kaonafatša boleng bja thuto ya baithuti ba rena.

¹ Mutemeri, Judith and Chetty, Rajendra (2011) *An examination of university-school partnerships in South Africa*. South African Journal of Education, Volume 31, Number 4 (January 2011), pp 505 - 517

Sekai sa bobedi sa go swara tiragalo ye yunibesithing ke go fa baithuti bao ba šomilego gabotse go fetišiša bao ba bokanego mo lehono maikutlo a go ba khamphaseng ya yunibesithi. Ee, go ba bangwe se se ka no kwagala e le selo se sennyane. Eupša go ba bangwe ba baithuti, gagolo bao ba tšwago makeišeneng a rena, letšatši le le tla ba segopotšo menaganong ya bona le go ba bjalo ka tšhušumetšo ya go ba le ditoro tše kgolo.

Molaolalenaneo, re kopane mo lehono go gopola ngwaga wo o bilego wa - 2018. Bjalo ka ge re amogela tlhalošo ka botlalo go ya ka tatelano ya dipoelo tša dithuto tša marematlou tša Profense ya Gauteng, le go lebogiša baithuti bao ba bokanego mo, le bao ba lego gae, re swanetše go leboga mošomo wo mobotse wo o dirilwego ke GDE. Boetapele bja GDE bo na le mošomo wo boima wa go netefatša gore ba fela ba swere maemo a godimodimo ao a lego gona dikolong tšeo di šomago gabotse go fetišiša tšeo di nago le dithuši tše kaone. Ka nako yona yeo, gape e lego se bohlokwa, ba swanela go kaonafatša dikolo tša makeišeneng tša batho bao ba nago le mešomo Seo ke tlhohlo ya go laola peakanyo ya thuto ya setšhaba profenseng ya mahlakanasela fao tokelo yeo e ikgethago go batho ba bangwe e lego kgauswi le dikemo tšeo di dirago dikatlego gore di be boima go fihlelelwa. Ga se peakanyo yeo e nago le dithuši tše abilwego ka go lekana gape tšeo di thušago baithuti bao ba

tšwago fela malapeng ao a kgonago go iphediša. Go no swana le rena mono Unisa, peakanyo ya thuto ya motheo ke peakanyo ya magorontši yeo boetapele bja yona bo swanetšego go laola dithuši tše di nago natšo ka tshekamelo go bahloki, efela go sa swanela go hlokomologa bahumi.

Re rata go tumiša GDE ka fase ga boetapele bja MEC Lesufi ge ba ba ile ba fela ba swareletše go tekatekano ye ye boima. Ka nnete, dipeeletšo tše di dirilwego dikolong tša makeišeneng mafelong a go swana le Hammanskraal, West Rand, Tembisa le Soweto, di hlotše dikaonafatšo tše di šupilwego go boleng bja dipoelo tše di hlagišitšwego mafelong a. Seo se se se hlalošago ke go re baithuti go tšwa mafelong a ba ka tsena yunibesithi le go phadišana le dithaka tša bona tše di godišitšwego go tšwa malapeng ao a nago le sa bona.

Dikaonafatšo tše di šupilwego tše di laeditšwego tshepelong ya nako mafelong a ke taetšo ya ntlha ya thuto ye botse ke maitapišo a tirišano gare ga Pušo, dikolo, batswadi le baithuti. Dikaonafatšo ka iketlo tša dipoelo di ka se kgonagale ntle maitapišo a boetapele bja dipolotiki le bahlankedi ba kgoro ka boikgafo bao ba tšeago diiri tše telele tša kgopodišišo, togamaano le phathagatšo go thuto ya bana ba rena. Maitapišo a a tlaleletšwa ke dilhogo le barutiši bao ba šomago ka maatla,

magoro a bašomi bao gantši ba lebalwago nako efe goba efe ge re keteka katlego ya naga ya rena.

Molaolalenaneo, mehleng ya ge lefase le itemogela diphetogo tše ntši, tše rena ka borena bjalo ka dirutegi re katanago go di kwešiša, batswadi ba swanetše go lebogwa ge ba ile ba hlahla le go thekga bana ba bona gore ba šome gabotse dithutong tša bona.

Ditumišo tše kgolo gabotsebotse, di swanetšwe go lebišwa go baithuti ka bobona. Go šoma ga bona ka maatla, boikgafo le boitaolo tša bona di swanetšwe go tumišwa. Go tloga go se bonolo gore baswa ba lebane le ditlhohlo tša tikologo ya bona gomme go le bjalo ba kgone go šoma bokaone le go dira gabotse ka go fetišiša. Go Mphato wa 2018, bjalo ka yunibesithu re re: Le Šomile Gabotse!

Ga re a swanela go lebala baithuti ba rena bao ba šomilego ka fase ga ka moo ba bego ba nyaka go dira ka gona. Ke lebiša go bao ba tšweletšego eupša ba sa kgonago go fihlelela katlego ya go balela tikrii ya *Bachelor* goba tiploma. Bjalo ka yunibesithi re thomile go tsebiša magato a tirišo a go tšea baithuti bao ba ka ratago go ingwadišetša dithuto tša yunibesithi eupša ba se na tokelo. Re tsebišitse Ditifikeiti tša Godingwana tše mmalwa boemong bja NQFKgatong ya 5. Phethagatšo ya ditifikeiti tše ka

katlego e kgontšha go ka ingwadiša go Tiploma ya Bosetšhaba goba Tikrii ya *Bachelor*. Ka gorealo re tumiša maitapišo a mangwe gape a Pušo go thekga baithuti bao ba šitilwego ditlhahlobong tša matriki.

Ke tumelo ye e tiilego ya rena bjalo ka yunibesithi gore ke go gontši gape goo go ka dirwago. Re dula re ikemišeditše go ba le kabelo go tšweletšopele ya setšhaba sa rena Re sa re re na le dikarabo ka moka, seo re ikemišeditšego sona ke go hwetša dikarabo le lena kabolena. Ka gona re ikgantšha go ba benggae ba dipego tša ngwaga wo tša dipoelo tša matriki tša profense.

Re tshepa gore se e tla ba tiragalo ya ngwaga ka ngwaga, gomme Tona le Kgoro ya Bosetšhaba le bona ba tla nagana go diriša institušene ye ya bosetšhaba bjalo ka lefelo la ditiragalo tša ka moso.

Legatong la Khansele le Bolaodi tša Yunibesithi ya Afrika Borwa, mmogo le badirišani le baithuti ka moka ga bona ke le amogela ka moka yunibesithing ye ya Naga.

Ke a le leboga.